

ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

За згодою сторін

В ході рекодифікації Цивільного кодексу потрібно узгодити положення чинного законодавства в галузі інтелектуальної власності та уніфікувати його з нормами права ЄС

← с. 11 до законодавства ЄС, яка передбачає необхідність прийняття до уваги не лише права ЄС, але й рішення Європейського суду справедливості, спрямованих на захист прав інтелектуальної власності, а також норм законодавства держав — членів ЄС.

На думку **Анастасії Міндрул**, патентного повіреного **Матупа IP**, єдиний правильний шлях рекодифікації законодавства у сфері інтелектуальної власності полягає у створенні законодавчого акта, який містив би загальні положення, особливо частину та принципові положення, присвячені певним видам об'єктів інтелектуальної власності.

Натомість **Марія Коваль**, радник, керівник практики інтелектуальної власності **ЮФ Redcliffe Partners**, переконана, що внесення змін до профільних законів у галузі інтелектуальної власності — це, певна річ, дуже важливий і вкрай необхідний крок. Однак ЦК України є основним актом цивільного законодавства України, і, безперечно, саме в ньому потрібно встановлювати основні засади регулювання цієї сфери.

Для **Бориса Соловйова**, юриста «Грамацький і Партнери», актуальним є комплексне оновлення та розширення системи об'єктів цивільних прав з огляду на реалії сьогодення та інформатизацію всіх сфер життя людини і суспільства. З цією метою він пропонує закріпити в ЦК України такі нові об'єкти, як інформаційні продукти та ресурси, інформаційні системи, об'єкти прав, які створено і розміщено в інтернеті, персональні дані, штучний інтелект тощо.

На сьогодні гармонізації потребують декілька інститутів права інтелектуальної власності, вважає **Софія Бруцяк**, молодший юрист **ETERNA LAW**. Насамперед важливо конкретизувати регулювання та порядок захисту комерційного (фірмового) найменування. Окрім цього, потрібно забезпечити адаптацію норм про комерційну таємницю та ноу-хау до законодавства ЄС, а також визначити поняття ліцензії як одностороннього правочину, а не договору, що точніше відобразить характер цього поняття.

Говорячи про IP-новації, апробовані іншими країнами, які варто імплементувати в національне цивільне законодавство, **Антон Полікарпов**, радник **ЮФ AVELLUM**, наголошує, що в багатьох країнах передбачено можливість захищати відомі торговельні марки, водночас компанії, яким ці марки належать, можуть ще не мати реєстрації в країні, де такий захист потрібен.

На думку **Ірини Стародуб**, керівника судового відділу **Монеуе**, варто посилювати відповідальність у сфері інтелектуальної власності, адже в час стрімкого розвитку інформаційних технологій слід саме на це звернути увагу та внести певні зміни в норми ЦК України і Законі України «Про авторське право та суміжні права» (Закон).

Поставити під охорону

Марія КОВАЛЬ, радник, керівник практики інтелектуальної власності **ЮФ Redcliffe Partners**

На мою думку, книга четверта ЦК України справді потребує змін і допов-

нень у зв'язку з необхідністю імплементації положень Угоди про асоціацію та адаптації законодавства України до норм права ЄС.

Внесення змін до профільних законів у галузі інтелектуальної власності — це, певна річ, дуже важливий і вкрай необхідний крок. Однак ЦК України є основним актом цивільного законодавства України, і, безперечно, саме він повинен встановлювати основні засади регулювання відносин цієї сфери. Особливо це стосується тих об'єктів інтелектуальної власності, відносини щодо яких не врегульовано профільними законами. Зокрема, йдеться про відсутність положень щодо охорони нерозкритого ноу-хау, недостатність регулювання охорони прав на комерційне (фірмове) найменування.

У зв'язку зі стрімкою діджиталізацією майже всіх сфер життєдіяльності вкрай важливо врегулювати питання можливості застосування відкритих ліцензій. Це потрібно для правомірного використання цифрового контенту, як це відбувається в багатьох країнах за допомогою ліцензій Creative Commons (фактично їх використовують і в Україні, але без належного регулювання). Тому важливо врегулювати нормами ЦК України можливість укладати договори щодо розпорядження майно-

Потрібно надати нотаріусам можливість фіксувати порушення прав інтелектуальної власності в інтернеті

вими правами інтелектуальної власності в електронній формі.

Також було б вкрай доречно закріпити в цивільному законодавстві такий об'єкт, як ноу-хау, який існує в усьому світі. В Україні найближче по суті комерційна таємниця, але, на мою думку, потрібно закріпити додатковий розділ у ЦК України стосовно охорони нерозкритого ноу-хау, як, наприклад, це врегульовано в Директиві Європейського парламенту і Ради Європейського Союзу 2016/943 від 8 червня 2016 року про захист конфіденційних ноу-хау та ділової інформації (комерційної таємниці) від незаконного придбання, використання і розкриття.

З огляду на величезну кількість порушень авторських прав в інтернеті дуже важливим також є підвищення ефективності засобів боротьби з ними та належного судового захисту. Зокрема, бажано було б спростити способи фіксації таких порушень,

наприклад, законодавчо надати нотаріусам можливість фіксувати порушення прав інтелектуальної власності в інтернеті.

Узгодити положення

Софія БРУЦЯК, молодший юрист **ETERNA LAW**

Не зовсім доречно стверджувати, що книгу четверту ЦК України треба повністю переписати, адже існує потреба лише в оновленні регулювання окремих питань та усуненні низки колізій між нормами спеціального законодавства і ЦК України. Відповідно, певні зміни потрібно вносити і в профільні закони, і в ЦК України.

Наприклад, однією з невирішених колізій залишається відмінність між порядками виникнення майнових прав на службовий твір, передбаченими статтею 429 ЦК України та статтею 16 Закону України «Про авторське право і суміжні права». Відповідно до ЦК України майнові права на такий твір належать роботодавцю та працівнику спільно, а згідно зі спеціальним

Враховувати судову практику

Тетяна ЮШЕНКО, адвокат, юрист IP-практики **Sayenko Kharenko**, к.ю.н.

Про необхідність проведення рекодифікації (оновлення) цивільного законодавства нау-

кова спільнота заговорила з часу підписання Угоди про асоціацію України з ЄС. Крім того, за 18 років відбулося чимало змін у суспільних, насамперед економічних відносинах, інститутах і навіть принципах цивільного законодавства. Ці зміни об'єктивно потребують необхідності оновлення цивільного законодавства, зокрема й тієї його складової частини, що стосується права інтелектуальної власності. У проєкті Концепції оновлення Цивільного кодексу України (Концепція), який нещодавно презентувала відповідна робоча група, розглядаються чотири підстави для вдосконалення книги четвертої. Найвагомішою з них є адаптація законодавства України до норм права ЄС, яка передбачає необхідність прийняття до уваги не лише права ЄС, але й рішення Європейського суду справедливості, спрямованих на захист прав інтелектуальної власності, а також норм законодавства держав — членів ЄС. Що стосується такої підстави, як врахування національної практики застосування законодавства у сфері інтелектуальної власності, то Концепція не розкриває її суті. Однак припускаю, що йдеться, зокрема, про врахування в майбутньому нормативному акті практико-творчих правових позицій Верховного Суду, висловлених у результаті розгляду IP-спорів. Нормативне закріплення таких позицій допоможе сформувати єдину судову практику. Зараз норми про інтелектуальну власність містяться не лише в ЦК України, але й спеціальних законах, що зумовлює наявність мінімум двох рівнів регулювання правовідносин у цій сфері. Тому внесення змін до спеціального законодавства (другий рівень регулювання) об'єктивно не призводить до зміни основного акта цивільного законодавства, яким відповідно до статті 4 Цивільного кодексу України є ЦК України. Ба більше, законодавець апріорі виключив існування ситуації, за якої профільний закон міг би по-іншому регулювати цивільні відносини, ніж кодекс. Тож для ефективного регулювання правовідносин у IP-сфері самого лишень внесення змін до спеціального законодавства, вочевидь, недостатньо.

Окреслити рамки

Анастасія МІНДРУЛ, патентний повірений **Матупа IP**

Законодавство у сфері інтелектуальної власності досі ніде в світі не кодифіковано. Ті кодекси, які мають,

наприклад, Франція, Туреччина та низка інших країн, не можна вважати кодексами інтелектуальної власності в сучасному значенні цього словосполучення. Фактично вони є добіркою окремих чинних →